

Altres cops, però, es refereix a coses d'irrigació o canals; àdhuc en cat. or.: a Peratallada, un indret de la Riera, on hi ha una resclosa, amb un saltant, en diuen *el Vall de Caldes* (1958); a Malgrat de Mar, l'antiga tolla del «Molí de la Sal» té un desaigüe que tira a la Riera (anomenat *el Rieró*), i me'n parlen com *el vall*, no sé si com a pre-topònim o plenament apel·latiu (1964).

Amb aquest caràcter, gràcies a la distinció fònica de *v* i *b*, ha restat més funcional, en les terres Dellà Xúquer. A Carcaixent *el vâl de Lloret* és «un vall que limita amb el riu i el camí, i hi han hagut de fer un terraplè». Sobretot a les terres tan igualoses de Gandia, on sovint ho trobo en paratges ben allunyats del nucli urbà del terme. En el d'Oliva ho apliquen a tots els corrents de la complicada xarxa de sèquies de la marjal arrossera del SE.: els tres principals són *el vâl de les Reboltes*, el d'*Enmig* i el del *Bovar*; n'hi compto encara vuit més que m'anomenen pel seu nom (el *vall* de Burguera, el de les Fonts, que desemboca a mar prop del Camí de la Mar provinent del poble etc.).

Tan importants i coneguts són que dos antics i renomats hostals prenen nom de sengles valls del terme d'Oliva: l'Hostal del *vâl nou* i el del *vâl de la rala*; el mot resta en aquesta comarca en ple vigor apel·latiu: «—i després hi ha el *vâl de l'àjja morta*. —? —és un *vâl* que li diuen aixina»; no sembla que allà hi hagi mai confusió amb el f. *vall*, almenys a la major part dels pobles: car això continua abundant en el veí terme de Piles: *vall Mare*, *vall del Rei*; no sé si del tot a Miramar (terme molt petit, molt proper a la ciutat de Gandia i a la costa, on anoto «en el Bovar se fa molta bova, en unes *vâls* que hi ha», però també: «li diuen la senda de Riuet perquè allà hi ha el Bassot. —? —Un clot amb aigua de les fonts, que baixa per un *vâl*» (1962).

DERIV.: *Valla*, castellanisme intolerable i poc usat, per *estacada*, cleda, clos o *barana*. *Vallaire*. *Vallar* ant. 'vallejar' *Marsili* (*AlcM*), «assetiat e cint e *vallat* ---», Eiximenis (1.^r del *Crestid*, § 245), i encara comarcal cat. occid. per obrir rases de vinya; i *vallat* m., mot ben representat en les llengües germanes, del ll. *VALLATUS* part. de *VALLARE* 'cloure amb un vall o una estacada', que en català també existí però amb poca vitalitat (*vallat* m., en un poeta del S. xv, *AlcM*); molt viu en el cast. *vallado*, port. *valado*, i oc. ant. i dial.; en particular gc. *barat*: Bearn, Aran, Comenge («*barad* fossé; *baradè* fosseyeur; *baradà* fosseyer», *Dupleich, Di. Pat. StGaudens*), amb aquest derivat *baradà*, i *baradat* substantivat, ja antic: «demolir los *baradatz* 'enderrocar els closos' que els cultivadors provaven de fer en els aiguamolls del Pont-Long per conrear-los, a. 1475 (*Cart. d'Ossau*, p. 172).

D'aquí és derivat també el gallec i portuguès *valladar*, castellà *valladar*, que degué penetrar (sigui per via xurra o mossàrab) fins a certs parlars valencians, com a la vall dels Alcalans, ja fronterera; on, a Llombai per mostrar-me llurs singularitats lexicals, observaven que, en lloc del que a l'Horta i fins a Real de

Montroi anomenen *ribàs*, i *barranc*, ells diuen respectivament *marge* i *baçar*: evidentment < *valla(d)ar*.

Vallejar: veg. supra la cita de Turmeda; «en lo vinyet / --- / ben *vallejat*, / embardiçat, / con fon mes-ter, / obrà-hi celler»; «lo castell ere *vallejat* per luxúria», StVicentF III, 75.1; «la qual ciutat era molt gran e fortíssima, e ben murada e *vallejada*, e molt ben fornida», Galba (*Tirant*, Ag. iv, 134); «muralla --- *valletjada* de rocha ---» (en la descripció de Civis, *Spill* de Castellbò, a. 1512, f.º 89r.^o); també *vallejar-se* 'envoltar-se d'un vall', JRoig (*Spill*, 12793). +*Valleranc* PnaVic 'vall o sot gros': «hi han fet un bell *valleranc*», *Dag. Vallós*, Cauliach, supra.

Contravall, 'segon vall de defensa d'un fort': «lo loc era ben murat: y havia *vall* y *contravall*», Cròn. del Cerimoniós, 317. D'on, en part en forma sàvia: *contravallar*, *contravallació*, *-vallar*, *-vallació*. *Rerevall*, o bé contret en *revall* (Vic, 1603, *Dag.*, 1427 *AlcM*).

Interval, pres del ll. *intervallum* pròpiament 'espai entre dues tanques o closos' [Lab. 1888]; abans s'havia usat amb accs. semblants o més atansades a l'etimològica la forma de fonètica hereditària: *entrevall*: «lo greu pecat / fon descubert / --- / e alt cantaren / gallina e gall: / sens *entrevall* / l'hosta, damnada, / prest fon penjada», JRoig (*Spill*); 'separació entre dues parts d'un procés que continua': «en quiscun *entrevall* de viandes, ell legie» (i un altre en *Serm.* de StVicentF cita Schib, *Vocab.*); rimant amb *vassall* en Ausiàs, «*entrevall* de valor ---» (veg. *VASSALL*), i veg. en el *Dag.*, cites d'AntCanals, JnEsteve, *Canc. Satiric Val.* etc., en la forma *entrevall* (s. v.) i d'un text de confraries del S. xiv (*CoDoACA* xl, 491, s. v. *intervall*); també *intervall* en el *Flos Sanctorum* de 1524; que és encara la forma usada per OPou amb el sentit de 'mides de distància': «G. Agrícola, la opinió del qual nos ha paregut referir en tot lo que havem dit de pesos, mesures, *intervalls* y valor de monedes» (*ThPu.*, 332); Belv. i Lab. 1840-64, *intervallo*. Rars, *entrevallar* i *intervallar*.

VALL, f., del ll. *VALLIS* id. □ 1.ª doc.: orígens (docs. i literatura del S. xiii).

«Dó-vos per conseyt, per mí e per tots los pròmens de la *val*, que vós acabez lo feít» escrivia el batlle de la *Vall* d'Arques en els anys 1260 al Bisbe d'Urgell, i pels mateixos anys li escrivien una altra carta avisant-lo que «en la vila de Araós ni en *Val Ferrera* ---» (PPujol, *DocVgUrg.*, 21.9, 27.6). «Anava lo monge --- per munts e per plans e per boscatges, preycant a los pastors ---; esdevenc-se un jorn que --- venc en una gran *vaill*, on havia gran re de bestiar; en aquella *vall* havia una cova en la qual un pastor ---», Llull (*Blanq.*, *NCl.* II, 63.24).

I del S. xiv: «Lo rei En Jacme --- après que --- *Vallència* hac presa --- l'any 1238 --- pres --- la *vall* d'Alfàndac, --- la *vall* de Laguar, *vall* d'Axehò, *vall* de Xàbea --- *vall* d'Aiora, qui són set castells en una *vall* --- e'l castell de Uxó e la *vall*, altura e ---», Muntaner (*Casac.* I, 30.8ss.); «--- ultra aquella lur art, sots títol de la qual van --- visitant las donas, són molt abtes e